

Managementul riscului

Managementul riscului este un concept fundamental ce ține de siguranța și integritatea financiară a Băncii, iar evaluarea riscului este parte integrantă a dezvoltării strategice a Băncii. Banca își asumă riscurile cu prudență și conform strategiei pe termen lung. Politica de management al riscului a B.C. „ProCredit Bank” S.A. stabilește că toate riscurile reale și potențiale pentru activitatea Băncii să fie identificate la timp, cuantificate, monitorizate și administrate eficient. Politica și strategia de management al riscului este elaborată de către Consiliul Băncii și implementată de către o structură de administrare a riscului independentă de structurile comerciale, subordonată direct Consiliului Băncii prin Comitetului de Riscuri.

Principiile politicilor de management al riscurilor se axează pe cele formulate de actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei și politicile de gestionare a riscurilor din partea Grupului ProCredit. B.C. „ProCredit Bank” S.A. activează respectând cu strictețe toate cerințele Băncii Naționale a Moldovei, cum ar fi: monitorizarea structurii portofoliului de credite; formarea provizioanelor pentru pierderi la credite; respectarea cerințelor privind expunerile la toate riscurile semnificative; limitele cu privire la adecvarea capitalului, etc.

Organele de conducere ale Băncii (Consiliul Băncii și Comitetul de Conducere) sunt responsabile pentru administrarea riscurilor la nivelul întregii instituții. Funcția de administrare a riscurilor include diferite unități organizaționale, printre care Departamentul Riscuri Creditare, Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML, în sarcina căruia intră gestionarea riscurilor de credit, financiare, operaționale, de conformitate, de securitate informațională și continuitate a activității, precum și a riscului de spălare a banilor și finanțării terorismului. De asemenea, Departamentul Audit Intern monitorizează în mod regulat executarea operațiunilor, pentru a asigura că politicile de management al riscurilor sunt implementate în conformitate cu legislația și cu rezoluțiile întocmite de Consiliul Băncii și Comitetul de Conducere Băncii.

Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML asigură identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscului de lichiditate, riscului de contraparte, riscului de rată a dobânzii și valutar, precum și riscurilor operaționale și de conformitate. De asemenea, este responsabil pentru identificarea clienților / tranzacțiilor suspecte și prevenirea spălării banilor. Responsabilitatea pentru managementul capitalului și procesul intern de evaluare a adecvării capitalului (ICAAP) îi revine Departamentului Management Riscuri, Conformitate și AML și Departamentului Finanțe. Funcția de administrare a riscurilor și de conformitate raportează direct Consiliului Băncii, prin intermediul Comitetului de Riscuri, ce are loc trimestrial. În Bancă au fost constituite comitete interne specializate, pentru a aborda riscurile individuale, cum ar fi riscurile de piață și de lichiditate (ALCO), riscul de credit (Comitetul Riscuri Creditare), riscurile financiare (Comitetul Riscuri Financiare), riscuri operaționale (Comitetul Riscuri Operaționale), riscuri de securitate informațională (Comitetul Securitate Informațională), riscuri de conformitate (Comitetul Conformitate) și Comitetul de Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În cadrul comitetelor sus menționate se monitorizează profilul de risc al instituției și se iau decizii privind limitarea și minimizarea anumitor riscuri.

Angajații Băncii joacă un rol-cheie în determinarea tuturor categoriilor de riscuri, de aceea Banca pune un accent deosebit pe dezvoltarea continuă a abilităților profesionale ale personalului implicat în sfera

de management al riscului. Toate operațiunile bancare executate de B.C. „ProCredit Bank” S.A. au loc ținând cont de următoarele două principii – principiul „celor patru ochi” și politica „cunoaște-ți clientul” – aplicate în scopul prevenirii spălării banilor și a fraudelor.

În același timp, calitatea procesului de management al riscurilor depinde în egală măsură de cerințele interne și externe. B.C. „ProCredit Bank” S.A., fiind o Bancă ce oferă clienților săi servicii simple și accesibile, deține o cale sigură și conservativă de abordare a managementului riscurilor. Activitățile principale desfășurate de B.C. „ProCredit Bank” S.A. sunt depozitele retail și creditarea afacerilor mici și mijlocii. Conceptul nostru de servicii bancare responsabile presupune un nivel înalt de diversificare, atât pe partea de credite, cât și pe partea de depozite. Conceptul nostru în afaceri implică un grad sporit de transparență a operațiunilor. Acest lucru demonstrează că profilul de risc rămâne a fi inteligibil și sub control în orice timp.

Banca a identificat următoarele riscuri semnificative ce urmează a fi monitorizate și gestionate de Departamentul Managementul Riscurilor, Conformitate și AML, precum și de Managementul Băncii:

- Riscul de credit
- Riscul de contraparte
- Riscul de lichiditate și finanțare
- Riscul de piață: valutar și al ratei dobânzii
- Riscul operațional
- Riscul de conformitate
- Riscul reputațional

Riscul de credit

Riscul de credit asociat clienților este definit ca riscul de pierderi ce rezultă din neîndeplinirea potențială a obligațiilor contractuale de plată, asociat cu expunerea creditară față de client. Managementul riscului de neîndeplinire a obligațiilor contractuale asumate conform contractului de credit, asociat cu expunerile creditare ale clienților se bazează pe respectarea principiilor de desfășurare a activității creditare a Băncii:

- Analiza intensivă a capacității de plată a clienților;
- Documentarea detaliată a evaluării riscului creditar, care asigură faptul că o persoană terță care are cunoștințe în domeniu va înțelege analiza efectuată;
- Evitarea riguroasă asupra îndatorării clienților băncii ;
- Stabilirea relațiilor de încredere de durată și menținerea contactului cu clienții;
- Monitorizarea îndeaproape a rambursării creditului;
- Managementul strict al restanțelor;
- Realizarea dreptului de gaj în caz de nerambursare a creditului;
- Investiții în angajați bine instruiți și motivați;
- Implementarea proceselor atent elaborate și bine documentate;
- Respectarea “principiului celor patru ochi”.

Riscul de contraparte

Scopul managementului riscului de contraparte și riscului de emitent este de a proteja banca de pierderi cauzate de nedorința sau imposibilitatea contrapărții (de exemplu, unei bănci comerciale) sau a emitentului de a-și îndeplini obligațiile față de bancă.

Riscul de contraparte și de emitent este asociat, în special, cu necesitatea Băncii de a investi lichiditățile disponibile (surplus de lichidități), de a executa tranzacții în valută străină sau de a se proteja de anumite poziții de risc. Surplusul de lichiditate este, de regulă, plasat pe termen scurt în bănci OCDE cu rating înalt sau în certificate emise de Banca Națională a Moldovei pentru un termen care nu depășește 14 zile. Tranzacțiile valutare, de asemenea, au un termen scurt - de până la 2 zile.

Banca tinde să limiteze și să diversifice riscul de contraparte, de aceea va continua să aplice standarde înalte în cadrul administrării riscului de contraparte. Banca nu va încheia nicio tranzacție fără analiza minuțioasă și aprobarea prealabilă a contrapărții și stabilirea unei limite. Limita totală față de o bancă sau un grup de bănci care nu sunt membre OCDE nu va depăși 10% din capitalul băncii fără aprobarea PCH; pentru o bancă OCDE limita constituie 25%.

Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este cauzat de diferența structurală dintre scadențele activelor și pasivelor. BC „ProCredit Bank” SA tinde să asigure o structură echilibrată a bilanțului în ceea ce privește reevaluarea activelor și obligațiunilor sensibile la rata dobânzii. Scopul este de a micșora diferența dintre activele și obligațiunile sensibile la rata dobânzii pentru toate maturitățile.

Managementul riscului ratei dobânzii presupune următoarele:

- Monitorizarea evoluției ratelor dobânzilor pe piață;
- Analiza expunerii Băncii la riscul ratei dobânzii în diferite valute prin calcularea indicatorilor cheie de risc – impactul valorii economice și impactul veniturilor din dobânzi pentru o perioadă de 12 luni;
- Analiza diferenței dintre active și pasive pe diferite valute;
- Testări la stres.

În funcție de cauza expunerii băncii la riscul ratei dobânzii, pot fi aplicate diferite măsuri de reducere a riscului respectiv. De regulă, acestea necesită ca banca să-și modifice parțial strategia de afaceri, iar măsurile care urmează a fi aplicate de către bancă depind de situația în care aceasta se află și condițiile de piață.

Riscul valutar

Managementul riscului valutar se bazează pe Politica de management al riscului valutar. Secția Trezorerie a Băncii este responsabilă de monitorizarea permanentă a evoluției ratelor de schimb și pieței valutare. De asemenea, Secția Trezorerie are sarcina de a gestiona zilnic pozițiile valutare ale Băncii. În principiu, banca nu se angajează în tranzacții cu derivative și nu contactează poziții speculative pe piețele valutare străine. Banca tinde să mențină o poziție valutară închisă și asigură că poziția valutară deschisă să nu depășească limitele stabilite. De asemenea, sunt desfășurate testări la stres, care evaluează efectul pe care îl pot avea fluctuațiile ratelor de schimb asupra profitului și suficienței capitalului în fiecare valută străină, ținând cont de pozițiile valutare deschise.

Riscul de lichiditate și finanțare

Riscul de lichiditate în sensul cel mai restrâns (risc de insolvabilitate) reprezintă pericolul că Banca nu va fi capabilă să-și îndeplinească integral sau la timp propriile obligațiuni de plată curente și viitoare. Riscul de lichiditate în sensul cel mai larg (riscul de finanțare) este pericolul că nu vor putea fi obținute finanțări adiționale sau că investițiile vor putea fi obținute doar la rate ridicate ale dobânzii.

Comitetul ALCO stabilește strategia de lichiditate și limitele riscului de lichiditate. Secția Trezorerie zilnic gestionează lichiditatea băncii și este responsabilă pentru executarea deciziilor Comitetului ALCO. Respectarea strategiilor, politicilor și limitelor este monitorizată permanent de Departamentul Management Riscuri, Conformitate și AML.

Portofoliul de credite al Băncii este cea mai mare componentă a activelor și este finanțat de depozitele atrase de la clienți. Partea preponderentă a portofoliului de credite revine expunerilor pe termen scurt și mediu, acordate întreprinderilor mici și mijlocii. Majoritatea creditelor sunt acordate cu rambursare în rate, iar rata de nerambursare a acestora este scăzută. Acest lucru rezultă în încasări sigure de numerar. În cadrul procesului de atragere a depozitelor Banca se concentrează asupra grupului țintă prin atragerea fondurilor pe conturi curente ale întreprinderilor mici și mijlocii, precum și depozitelor de la persoane fizice. Utilizarea instrumentelor piețelor financiare este limitată. Acești factori limitează concentrarea riscului de lichiditate și asigură un sistem clar de management al riscului de lichiditate.

Comportamentul clienților poate fi volatil, iar în situații de criză economică sau politică lichiditatea se poate reduce semnificativ din cauza retragerii depozitelor. Din aceste considerente ProCredit Bank a adoptat practici prudente aferente riscului de lichiditate, și menține nivelul activelor lichide la un nivel adecvat.

Principiile /sarcinile-cheie ale managementului riscului de lichiditate sunt următoarele:

- Asigurarea permanentă a unui nivel adecvat de lichiditate;
- Monitorizarea permanentă a indicatorilor de lichiditate pentru a asigura ca obiectivele de afaceri să fie atinse;
- Analiza intrărilor și ieșirilor de numerar viitoare și impactului acestora asupra riscului de lichiditate.

Riscul de conformitate

Riscul de conformitate este definit ca riscul actual sau potențial de afectare a profiturilor și a capitalului Băncii, care poate presupune aplicarea de amenzi, daune și/sau rezilierea de contracte sau care poate afecta reputația Băncii, ca urmare a încălcărilor sau neconformării cu cadrul legal și de reglementare, cu acordurile, practicile recomandate sau standardelor etice.

Nivelul riscului de conformitate se determină în funcție de impactul unei modificări legislative și/sau a lipsei de conformitate cu un anumit act normativ existent, nou sau modificat. La evaluarea nivelului de risc, se ia în considerație nu doar potențialul impact financiar, dar și non-financiar (legal, operațional sau reputațional).

Funcția de conformitate are rolul de a evalua și prioritiza riscurile de conformitate. Astfel, organele de conducere pot decide cum să distribuie mai eficient resursele pentru evitarea riscurilor potențiale și diminuarea celor existente.

Riscurile de conformitate urmează a fi evaluate reieșind din măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru a fi în conformitate cu noile prevederi din legi, regulamente, acorduri și standarde, precum și din consecințele nerespectării acestora.

Riscul operațional

Managementul riscurilor operaționale reprezintă un domeniu distinct în procesul general de management al riscurilor în cadrul BC „ProCredit Bank” SA. Procesele legate de managementul riscurilor operaționale sunt integrate în managementul riscurilor de zi cu zi, fiind implementate la toate nivelele instituției. În ultimii ani, am demonstrat că, în pofida unui mediu dificil în care ne desfășurăm activitatea, suntem capabili de a gestiona riscul operațional foarte bine.

Obiectivele generale ale abordării adoptate de Bancă pentru gestionarea riscurilor operaționale sunt:

- Înțelegerea factorilor care declanșează riscurile operaționale;
- Identificarea aspectelor critice la etapa incipientă;
- Controlarea și gestionarea creșterii instituției;
- Evitarea pierderilor cauzate de riscurile operaționale.

Principiile următoare se consideră a fi strategice:

- Grad ridicat de simplitate, transparență și diversificare. Accentul este pus pe comunicarea deschisă, valorile și loialitatea angajaților;
- Segregarea sarcinilor și „principiul celor patru ochi” sunt aplicate ori de câte ori este necesar;
- Procese clar definite și bine documentate;
- Evaluări regulate din partea Departamentului Audit Intern;
- Cultura corporativă și instruirii personalului în privința conștientizării generale a problemelor legate de riscuri operaționale, securitatea informațională inclusiv și riscul informațional în momentul prelucrării datelor cu caracter personal;
- Standarde tehnice înalte în ceea ce privește hardware, software și sisteme tehnice de back-up.

În același timp Banca acordă o atenție sporită securității Informaționale și Tehnologiilor Informaționale. Banca utilizează instrumente tehnice pentru prevenirea riscului informatic și de fraudă. Banca se bazează pe următoarele principii:

- Abordarea bazată pe risc. Banca trebuie să urmeze o strategie echilibrată a riscului de securitate a informațiilor care vizează selectarea controalelor care sunt proporționale cu riscurile de securitate informațională. Să prioritizeze resursele de securitate pentru a proteja aplicațiile în cazul în care un incident de securitate ar avea cel mai mare impact asupra afacerii.
- Clasificarea informațiilor. Informațiile trebuie gestionate în funcție de clasificarea acestora. Este nevoie de a identifica activele informaționale critice și de a proteja în mod

corespunzător în toate etapele a ciclului de viață al activelor informaționale, cum ar fi crearea, stocarea, distribuția, arhivarea, utilizarea și distrugerea acestora.

- Acces la informație. Informația trebuie să fie accesibilă în funcție de clasificarea, de necesitatea de a cunoaște și de principiul celui mai puțin privilegiat.
- Securitatea Informației în proiecte. Securitatea informațiilor ar trebui integrată în procesul de gestionare a proiectelor al băncii pentru a se asigura că riscurile de securitate informațională sunt identificate și abordate ca parte a unui proiect. Responsabilitățile ar trebui să fie definite și alocate rolurilor specificate, în conformitate cu metodele de gestionare a proiectelor.

Banca va continua să îmbunătățească instrumentele utilizate și să analizeze procesele interne în scopul consolidării managementului riscurilor operaționale.

Departamentul Managementul Riscurilor, Conformitate și AML acționează în calitate de catalizator în procesele de dezvoltare și menținere a politicilor de management al riscurilor, strategiilor și procedurilor în cadrul Băncii. Departamentul este o unitate independentă de celelalte unități ale Băncii, ce se implică în toate activitățile instituției, preponderent în cele cu asumare de riscuri. Departamentul oferă susținere funcțională Comitetului de Active și Pasive, Comitetului de Riscuri, precum și asistă Comitetul de Conducere la gestionarea riscurilor inerente cu care se confruntă Banca.